

Janúar 2019

Vitavarðarhúsið við Hornbjargsvita - gistiskáli Ferðafélags Íslands

Viðgerðir og lagfæringar

Fylgiskjal með umsókn til Hornstrandanefndar og Umhverfisstofnunar

um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Inngangur:

Ferðafélag Íslands hefur umráð yfir vitavarðarhúsinu við Hornbjargsvita samkvæmt leigusamningi við siglingasvið Vegagerðarinnar. Þar hefur á sumrin verið rekin ferðaþjónusta í svipuðum stíl og Ferðafélagið rekur víða annars staðar á landinu. Félaginu er kappsmál að reksturinn gangi vel og slysalaust fyrir sig og með sem minnstum áhrifum á hina viðkvæmu náttúru Hornstranda.

Ýmis mannvirki við Hornbjargsvita og vitavarðarhúsið eru nú komin mjög til ára sinna. Viðhald og endurnýjun er orðin brýn.

Í samráði við Vegagerðina og aðra hagsmunaaðila vill Ferðafélagið nú ráðast í brýnar lagfæringar og endurbætur sem lýst er í þessu skjali.

Framkvæmdin:

Meiningin er að bæta öryggi ferðamanna og vernda náttúru á eftirfarandi hátt:

- 1 Setja upp vetrarklósett / þurrklósett
- 2 Lagfæra fallpípu að vatnsrafstöð
- 3 Endursmíða fúinn og hættulegan stiga úr fjöru upp á brún.
- 4 Endursmíða fúna og varasama togbraut fyrir vörur úr fjöru upp á brún.
- 5 lagfæra gangráð vatnsvirkjunar vitans og fá þannig stöðuga spennu og tíðni.

Staðan nú:

Búið er að gera þarfagreiningu og skilgreina verkþættina. búið er er að kanna verð á efni og búnaði sem þarf til að vinna verkið. Verkskipulagning stendur yfir. Stjórnendur verkefnisins hafa verið valdir.

Verkið í heild mun kosta um 20 milljónir króna. Ferðafélagið mun leggja til hluta fjárins en einnig var sótt í Framkvæmdasjóð ferðamannastaða haustið 2019 og er svar við þeirri styrkumsókn ekki komið þegar þetta er skrifað.

Hornbjargsviti er vaxandi áfangastaður í friðlandinu Hornstrandir. Þar er mikilvægt húsaskjól sem annars er ekki á stóru svæði. Um 500 gistinætur voru í vitavarðarhúsinu við Hornbjargsvita sumarið 2018. Hornbjargsviti (vitavarðarhúsið) er sterkur og traustur viðkomustaður ferðamanna um Hornstrandir. Þangað eru reglubundnar siglingar á sumrin.

Verkleg framkvæmd

1. Áformað er að endursmíða uppgöngu frá fjöru upp á klettabrún við Hornbjargsvita. hæðarmunur er 21 metri. Núverandi stigi og vörulyfta eru orðin mjög fúin og hættuleg. Við núverandi aðstæður er töluverð hætta á falli þegar fólk er að fara upp eða ofan hinn lélega stiga sem nú er. Byggður verður nýr stigi, trúlega úr galvaniseruðu stáli. En togbrautin verður að líkindum endurgerð úr timbri.
2. Fallpípa vatnsvirkjunarinnar verður endurnýjuð að stórum hluta.
3. Byggt verður vetrarklósett/þurrklósett, sem lengi hefur vantað.
4. Gangráður vatnsvirkjunarinnar verður endurnýjaður.

Uppganga úr fjöru:

Aðgengi úr fjöru og upp á klettabrún er erfitt og hættulegt. Verkefnið felst í að gera göngustiga og togbraut fyrir farangur. Öryggi ferðafólks mun batna til muna þegar lélegur gamall stigi verður endursmíðaður. Nýr stigi yrði líka byggður í samræmi við núgildandi byggingareglur og öryggi ferðamanna þá fært til betra horfs.

Vetrarkamar stuðlar að betri umgengni að vetri til og kemur í veg fyrir mengun af mannavöldum. Nýr stigi og togbraut kemur í veg fyrir hentistígamyndun og jarðvegsrof í klettabrún og í fjöru.

Nýr stigi og togbraut verður gerð úr varanlegu efni og ætti að endast í áratugi.

Fallpípa:

Vatnsaflsvirkjunin er hjarta staðarins. Virkjun, sem er um 20 kW, er nógu stór til að anna allri raforkuþörf staðarins; lýsingu, upphitun og að stærstum hluta eldunar. Virkjunin er að spara dísilolíunotkun á um 50 lítrum á dag sem spara í allri keðjunni þ.e. er ekki þarf að flytja olíuna um langan veg norður og svo í land á gúmmbáti, flytja í brúsum upp togbrautina, millihella og brenna síðan með tilheyrandi mengun. Betri gangráður mun auk þess gera kleift að minnka gasnotkun að mestu.

Fallpípa virkjunarinnar frostsprakk illa á þeim tíma sem leið frá því að vitavörslu var hætt og þar til farið var að reka ferðapjónustu á staðnum. Annar búnaður virkjunarinnar er einfaldur og traustur og í nothæfu ástandi þótt gamall sé. Steypt inntaksvirki, steypt stöðvarhús, dönsk Pelton túrbína frá árinu 1915 og sænskur þriggja fasa rafall með eignin spennustýringu frá árinu 1934.

Búnaður sem orðinn þetta gamall og er geymdur við þessar aðstæður (65 daga notkun og svo látinn standa í raka og kulda 300 daga ári) er traustur. Sama má segja um og Lister vélarnar við dráttarbrautina svo og vararafstöðin. Einfaldur og traustur búnaður sem sómir staðnum vel og varðveitir auk þess sögu hans.

Ný fallpípa verður úr plasti og lítið jarðrask mun fylgja því að setja hana niður. Slíkt jarðrask myndi jafna sig á 1-2 sumrum.

Gangráður virkjunar:

Gamli mekaníski gangráðurinn (tryggir stöðugan snúningshraða rafalsins) er ónýtur og er ekki lengur til staðar. Það er því engin álagsstýring á virkjuninni. Nútíma gangráður er bæði einföld og traust framkvæmd. Slíkur búnaður er til smíðaður á Íslandi, frá vélaverkstæðinu Árteigi (<https://www.arteigur.is/>). Með honum væri hægt að nýta betur virkjunina sem kæmi fram með þrennum hætti:

1. Spenna og tíðni yrði stöðug þannig að raftæki entust betur og hægt væri að nota fínlegri búnað s.s. ísskápa, varmadælur og fl.
2. Hægt að minnka notkun á aðfluttu gasi þar sem hægt t.d. væri að hita vatn í sturtur með rafmagni í stað gass.

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

3. Virkjunin er með litla sem enga rennslismiðlun. Minni vatnsnotkun á nóttunni mundi nýtast yfir daginn og þar með minnka líkur á að nauðsynlegt sé að nota varafl (dísil) í þurrkatíð.

Vetrarklósett:

Að vetri til er lítils háttar umferð ferðafólks við Hornbjargsvita. Hins vegar er þar engin salernisaðstaða sem nothæf er að vetri til. Ferðafélagið áformar að bæta úr þessu með því að koma upp vetrarklósetti.

Vetrarklósett stuðlar að betri umgengni að vetri til og kemur í veg fyrir mengun af mannavöldum.

Segja má að vetrarklósett sé nauðsynlegur og nútímalegur búnaður til að umgengni um svæðið, utan opnunartíma skálans sé til samræmis við vernd svæðisins.

Myndin sýnir vetrarklósett sömu gerðar og fyrirhugað er að koma upp við Hornbjargsvita. Gólfplötur er 1-2 fermetrar. Klósettið verður staðsett fast upp við vitavarðarhúsið eða eitt af útihúsum þess og undir honum verður 100 lítra ílát (stækkanlegt ef þörf krefur) sem svo verður losað á hverju vori.

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Samráð:

Ferðafélaginu er umhugað um að hafa sem best samráð við yfirvöld og hagsmunaaðila. Vegagerðin (siglingasvið) hefur fyrir sitt leyti lýst stuðningi við þessar áformuðu endurbætur og viðgerðir. Þá verður fullt samráð við Umhverfisstofnun og Ísafjarðarbæ. Sérstaklega er óskað eftir leiðsögn og ábendingum Umhverfisstofnunar varðandi hönnun og frágang mannvirkja. Að fengnu framkvæmdaleyfi verður verður Landhelgisgæslan og Neyðarlínan upplýst um fyrirhugaðar framkvæmdir og óskað eftir aðkomu og aðstoð eftir atvikum.

Verkstjórn:

Halldór Hafdal Halldórsson, skálavörður FÍ í Hornbjargsvita til margra ára, Stefán Jökull Jakobsson umsjónarmaður húsa og húsasmíðameistari Ferðafélagsins og Arnþór Þórðarson verkfræðingur og löggiltur byggingastjóri munu sjá um hönnun og framkvæmdir við endurbætur á stiga, togbraut og vetrarklósetti. Þá mun Lárus Elíasson vélaverkfræðingur undirbúa viðgerðir á fallpípu og gangráði vatnsvirkjunar og hafa umsjón og eftirlit með þeim framkvæmdum.

Halldór, Stefán, Arnþór og Lárus

Ábyrgð:

Ferðafélag Íslands mun hafa yfirumsjón og bera ábyrgð á framkvæmdinni.

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Ýmsar ljósmyndir frá Hornbjargsvita:

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Frostskemmdir á fallpípunni

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Óprýði af lekri fallpípu – jarðvegsrof er hugsanlegt vegna rennslis úr pípunni.

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Varasamur stigi og engir millipallar / hvíldarpallar. 21 metra hækkun.

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Togbraut fyrir rekstrarvörur og farangur.

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Stiginn er orðinn gamall og fúinn, verður sleipur og varasamur í bleytu.

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Vatnsleki úr aðrennslispípu.

Spilhúsið og efsti hluti togbrautar.

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Fylgiskjal með umsókn til Umhverfisstofnunar um leyfi til framkvæmda á friðlýstu svæði (Hornstrandafriðland) við Hornbjargsvita í því skyni að vernda náttúru og bæta öryggi ferðamanna.

Brött uppganga.